

Munstroak eta ikarazko zinema Nafarroako Museoan

IRUÑEA

Munstroak eta ikarazko zinema nagusi dira egunotan Nafarroako Museoan Principe de Viana elkarteak antolatutako 'Queridos monstruos' zikloaren barnean. Antolatzailleen arabera, «munstroek betidanik emozioa eta ikara igortzeko gaitasun izugarria eduki dute. Zikloan horrenbeste aldiz erabat kikildurik utzi gaituzten munstro gogaikarri eta maitagarri horiek guztiak hurbilduko ditugu».

Atzo Paul Wegenerrek eta Carl Boesek 1920an elkarlanean zuzendutako 'El Golem' ('Der Golem') ahotsik gabeko pelikula eman zion hasiera zikloari. Gaur 'La parada de los monstruos' ('Freaks', 1932) Tod Browningek pelikula ikusteko parada izanen da. Bihar Merian C. Cooperrek eta Ernest B. Schoedsackek elkarlanean zuzendutako 'King Kong' ('King Kong' 1933) pelikula pantailaratuko dute. Etzi Steven Spielbergen 'Tiburón' ('Jaws', 1975) filmeari esker ikara sentitzeko aukera izanen da. Azkenik, etzidamu Ridley Scotten 'Alien, el octavo pasajero' ('Alien', 1979) obra eskainiko da.

Herri gorri baten historia gorria

Helena Tabernaren 'Altsasu, 1936' erdimetraia Iruñeko Golem zineman estreinatu dute

Helena Taberna bideogile eta zinema zuzendariak 'Altsasu 1936', bere lehendabiziko erdimetraia estreinatu zuen atzo Iruñean. Egile altsasuarraren arabera, filmea «aktoreen maila eta istorioa girotu eta jorrazteko modua dela medio, luzemetraia laburra da». Datozen egunotan Golem zinema aretoetan izanen da ikusgai.

JUAN KRUIZ LAKASTA / IRUÑEA

Helena Tabernak Altsasu «herri ezkertiar eta gorrian» 1936ko gerra zibilean gertatutakoaren berri eman du bere aurreneko erdimetraian. Horretarako, Javier Aierra apaiza eta bere osaba zenaren bizipenak erabili ditu. Aierra 1936ko uztailaren 16an heldu zen Altsasura bertako elizako apaiza izateko, eta Tabernak haren ikuspuntua erabiltzen du fikzioan garai hartan gertatutako basakerien berri emateko.

Honako hau da egileak bere pelikulaz egin duen sinopsia: «Espainiako Gerra Zibilean zehar industria herri batean izandako gertakizunen kontakizunak, Elizak norgehiagoka bortitzaren inguruan izandako jarrera ezagutzeko aukera eskaintzen du. Apaiz gazte baten ikuspuntutik anai-arreben arteko gerrateak eragindako min sakonaren berri ematen da, eta halaber

Helena Taberna, erdimetraia aktore nagusia den Fernando Guillen Cuervorekin.

JOXE LACALLE

ebanjeliotik gero eta urrunago dabilzan elizaburuen portaera salagarria agerian uzten da».

Zinemagile altsasuarrak luzemetraia egin ahal izateko behar adina material izan zuen, baina ez, ordea, behar adina diru. Filmea egin ahal izateko premiazkoa zitzaion diru bila, ate frankotatik joko aritu zen Taberna. Espainiako Kultura Ministeriokoa izan zen ireki zitzaion lehendabizikoa, «eta horren gibeletik, ohi denez, beste guztiak ireki ziren». Azkenean, Madrilgo Gobernuaren dirulaguntza ezezik Euskal Media-rena eta Nafarroako Gobernuak Hizkuntza alorreko jaso zituen. Esa bezala, baina, ez zuen luzemetraia ikusgai izan.

Dena dela, Tabernak ez omen dauka presa handirik. «Ene irudikoz hobe da gauzak mantso eta ongi egitea azkar eta gaizki baino». Gauzak horrela, 'Altsasu 1936' mantso-mantso eta kontu

handiz egin du. Neke eta izerdi horien fruitua luzemetraia baten mailakoa izan da. «Aktoreen maila eta istorioa girotu eta jorrazteko modua aintzat hartuz gero, pelikulak luzemetraia baten maila duela esan nuke nik, eta nik bakarrik ez, nire aurretik jende frankok esan baitu hori berori».

Bideogintzaren mundutik dator Taberna, eta bideoaren munduan murgildurik dauden egile orok bezala, kodigo askatasun handiarekin lan egin du. Bideo sormenean lan egiteak Tabernari bide berri horiei atea irekitzeko parada eskaini dio, baina halaber, bere buruari honako galdera hau egitera behartu du: «Ba al naiz istorio klasiko bat modu klasiko batean egiteko gai?». 'Altsasu 1936' horri emaniko erantzuna da. «Nik lan horren bitartez benetako zinema egin nahi izan dut. Hautatu dudako istorioa tratamendu klasiko es-

katzen zuen, eta horixe egin dute. Lan mardul horretan izugarri lagungarria izan zaio bere aginduetara aritutako antzezleentzako. Fernando Guillen Cuervorekin egin du apaiz protagonistaren rola, Iñaki Aierrak Olaskoetxe artzapezpiku koprotagonistarena, eta horiez landa Iruñeko antzezle sendoenen —Miguel Murrariz, Marta Juaniz...— laguntza eduki du.

Atzo egin zen estreinaldia Iruñean, baina filmea ez zen atzo jendeaurrean lehendabizikoz pantailaratu. Aurretik Donostia-ko Zinemaldiko Euskal Zinema Maratoian izan zen ikusgai, eta horren ostean Altsasun. «Herrian pantailaratzea oso berezia izan zen. Bertan istorioaren protagonistek eta haien seme-alabek egin zuten bat, eta oso hunkigarria izan zen. Azkenean, uste baino gehiagotan pantailaratu behar izan genuen, jende andak ikusi nahi baitzuen».

'Macbeth' operarekin Shakespeare eta Verdiren tragedia ikusgai Bilbon

M. ARREGI / BILBO

Giuseppe Verdiren 'Macbeth' opera lana ikusgai eta entzungai izango da Bilboko Coliseo Albia antzokian hilaren 21, 24 eta 27an. Opera Lagunen Bilboko Elkarteak (OLBE) antolatutako 43. opera denboraldiko bigarren lana da William Shakespeareren testuan oinarritutako tragedia, duela hilabete inguru 'La Traviata' taularatu ondoren.

OLBEko arduradunek eta 'Macbeth' lanean parte hartuko duten abeslariak eta musika eta eszena zuzendariak atzo Bilbon azpimarratu zuten, opera honen Verdiren eta Shakespeareren maisutasuna biltzen du, «giza-

kiaren izakera hobekien deskribatzen duen idazlearen lana eta musika sentimenduen adierazle bilakatzen duen musikariaren lana uztartuz».

Dagoeneko lau denboralditan taularatu da 'Macbeth' Bilbon. Izan ere, OLBE elkarteak oso maite duen autorea da Verdi, italiarrak konposatutako 28 operetatik 18 ikusi eta entzun ahal izan baitira Bizkaiko hiriburuan 134 emanalditan.

'Macbeth' operari dagokionez, 1847. urtean estreinatu zen Florentziako (Italia) La Pergola antzokian. Verdik Shakespeare-ekin izan zuen lehen «harremana» izan zen. Geroago musikagileak 'Otelo' eta 'Fausto' idazle

ingelesaren lanak ere opera bilakatu zituen.

Coliseo Albian taularatu den opera azken muturrera eramandako anbizioaren inguruko istorioa da. Tragediaren erdian Macbeth eta Lady Macbeth, eta pertsonaia guztiak Eskoziako giro lanbrotsuan murgilduta.

Ildo honetan Bilboko antzoki-ko eszenatokiaren neurriak konparatzen hartuz taularatze berria prestatu du Gianpaolo Zennaro eszena zuzendariak. Metro bateko altura izango duen zirkulu batek betekiko du Coliseo Albiako eszenatokia eta bertan gertatutako tragedia. Zennarok «bizitzaren gorpilaren sinboloa» adierazi nahi du taularatze honekin.

PECATA MINUTA

ANTZEZLANA

Aitzpea Goenaga

Elena Irureta

Loli Astoreka

Ana Gabarain

Urriak 19 (erdaraz)
Urriak 20 (euskaraz)GASTEIZen
Principal Antzokia 20,30etan